

Wychodzi codziennie rano, wyjąwszy poniedziałki i dni poświąteczne.

Przenumeracja:

Table with subscription rates for Kraków and postage in the Austrian Empire, including annual, semi-annual, and quarterly rates.

Numer pojedynczy kosztuje 10 centów.

Przenumeracja przysługująca:

Biuro Administracji „Czasu” w rytku pod L. 39 w domu p. Kirchmajera na dole, także wszystkie Urzędy pocztowe austriackie.

CZAS

Przyjmują się:

OGŁOSZENIA, ODMIĘTY, UWADOMIENIA, DOKUMENTY wszelkiego rodzaju, za opłatą... Do każdego ogłoszenia załączony należy 50 centów na opłatę stęplową...

OGŁOSZENIE PRZEDPŁATY.

Z dniem 4 lipca 1862 r. rozpoczyna się nowy kwartał przedpłaty na Czas... kwartałnie 5 zł, półrocznie 10 zł, rocznie 20 zł.

Kraków 25 czerwca.

Francja nową gotuje wyprawę do Meksyku. Mają to być posiłki na wzmocnienie słabej armii wysłanej do tego kraju...

Wojna meksykańska stanowiłaby tym sposobem w dziejach nowoczesnej polityki francuskiej nowy zupełnie okres...

przyjęła wojny z Francją za Pritcharda. Były to wprawdzie rzędy Ludwika Filipa a nie Napoleona. Wszakże, jeżeli Anglia zeskromniała dziś w obec Francji...

Francja chcąc dać wyprawę meksykańskiej znalazła punkt oparcia się w przyszłości, stara się nakłonić Anglię do pośredniczenia w wojnie domowej Stanów Zjednoczonych.

Nie w kombinacji polityczne wdawać się tu chcemy, aby wyszukać jaki bądź środek pogodzenia interesów Anglii i Francji w Ameryce; zapewne niebyłoby go trudno znaleźć...

KORESPONDENCOVA CZASU.

Wiedeń 24 czerwca.

□ Sprawa belgradzka, która w tej chwili zaj...

munie dyplomatycznej i opinii publicznej ma podwójny charakter. Belgrad jest fortecą turecką, miasto zaś stolicą serbską. Traktat paryski zastrzegł wyraźnie bezpieczeństwo Serbii od wszelkiej interwencji obcej...

Interesami Austrii w Belgradzie kieruje generał Filipowicz, dowódca w Semlinie, p. Wincic, młody zastępca konsula, zostaje pod jego rozkazami.

Na wstrzymanie bombardowania najwięcej wpłynęła Austria i Francja.

Poznań 20 czerwca.

Po kilkutygodniowej nieobecności w Poznaniu przybył tu dzisiaj wracając z Rzymu wieczornym pociągami kolei żelaznej, ksiądz arcybiskup Przemyski. Okoliczności poprzedzające wyjazd jego do Rzymu; jednogodne wiadomości, jakie o nim w ciągu podróży i pobytu w Rzymie nadchodziły...

Niechaj mi od tego pięknego obrzędu wolno będzie przejść w kilku słowach do przedmiotów treści sobie przeciwnych, ratując może nawet dysharmonię w podobnym sąsiedztwie.

Wychodząca tutaj Ostdeutsche Zeitung, posuwa odwagę swoją cywilną do tego stopnia, że zaczyna polemikę z niektórymi osobistościami, wchodzącymi w skład administracji niemieckiej. W dzisiejszym właśnie artykule wstępując, oddając cześć i każąc wszystkim naszym władzom, uważa, iż jedyną ich planą jest urzędowanie na dystryktywnym komisaryacie w Międzyrzecz, niejakiego Emila Liedenberga.

śnio filozofom naszym. Jednym słowem, jest za czepony przez organ postępców niemieckich w Poznaniu p. Lindenberg, człowiekiem, za którym się nie ma potrzeby ujmować...

Paryż 21 czerwca.

Wyjaśniły się sprzeczności podań, które wystawiera w ostatnich moich listach: podania o przymeru francusko-prusko-rosyjskim, z którego Courrier du Dimanche wyprowadził już wojnę nad Wisłą, a Patrie na Wschodzie, i podania o staraniu się Rosji aby traktat paryski został poprawiony na jej korzyść...

P. Ogarew, którego nie można posiadać aby był pisarzem rządowym, ogłosił w Londynie „Essai sur la situation russe”. Czynnikiem w tym piśmie ważne wyznacznik, tj. że spójność moskiewska czyli wielko-rosyjska, różni się całkiem od polskiej i ruskiej...

W wyroku ukazał zatamował w części to dążenie, za wytem chłopów rząd się ujął, za drobną szlachą nikt.

Część Literacko-Artystyczna.

TULCZYŃN.

(Monografia).

IV.

Przejdźmy do pałacu do ogrodu jest niewielka oranżerya, nieduży pięknie i kosztownie utrzymana a dzisiaj świadcząca również o upadku. Tuż przy oranżeryi w cieniu wysokich drzew złączonej z pałacem, stanowiąc niejako występ jego zachodni wznosi się łazienka w maurytańskim stylu.

strażników niemieckich starożytnych mogił, kurhanów. Lud uważa je za postacie ludzi — bogów, (idolów, bożany), którzy za przyjściem Chrystusa Pana skamieniali.

Minawszy to z dziwnym wyrazem bożyszcze poganiście myśl że świąta barbarzyńskiego prawie zwąta do innych krajów, do Turcji, której przypomnienie tu być może piękna marmurowa sadzawka wystawiona przez Szczęsnego dla owej cudnie pięknej Greczynki, małżonki swojej, unaczynająca nam pięknie i dobitnie łazienkę hurysk w Bak-cyzerskiej...

Rzucimy okiem po raz ostatni na te zabytki wschodu poprzedzamy się nieco po ogrodzie. Kształt Choroszkiej pięknie zarysowany przedstawia całość bogatą w kanały, podzieloną niemi na kilka części. Na środku sadzawki utworzonej zbiegami kanałów, stoją w liczne powaby przyrody z pod cienistych gałęzi drzew wygląda nie wielka kępa, a na niej zdaleka bieleją i bawią mile oko nie złe wcale marmurowe kopie antyków; najlepszą między niemi jest Faun z willi Farnese.

Przy tych greckich utworach na ziemi spoczywają w nieładzie rozsypane urny, naczynia marmurowe, kawałki posągów, chcąc niby tym pod naszym niębem odtworzyć ruiny klasycznej ziemi Fidiasza... Niedaleko od tej kępy pod cieniami topoli i sosny miał się wznosić dawniej niewielki ciosowy obelisk, wystawiony przez Szczęsnego na pamiątkę, iż zbawienno sok topoli włoskiej nzdrowił go z ciężkiej niemocy...

ODNODWORCY NA RUSI

(z powodu artykułu p. Antoniego Mioduszwskiego umieszczonego w Nr. 44 Gazety Rolniczej z 1862 r. wychodzącej w Warszawie).

Zręca jest i palną gorycz mojej mowy... Niech żyje i pali nie was... A. Mickiewicz.

Od czasu gdy m stał się zdolnym patrzeć na stan naszej ziemi, pierwszy raz w krajowych piśmiech postępczym niniejszą kwestję zacepcioną z daleka. Do dziś unikano jej jak zarazy, jak dotknięcia wrzodu, żeby niepowiększać bólu. Pisma postępcze polskie, niejednokrotnie ją podniosły, ale stronnie, bez dokładnej miejscowej znajomości rzeczy, w końcu zapisywały w swych spaltach korespondencyjne z opisami faktów już spełnionych, bez względu kto był przyczyną spełnienia tych faktów i kto to rozmyślił był temi kleszczami, ktorými główny kowal żelazo w ziemi zamienił.

Pan Mioduszwski powtarzam, u nas pierwszy poruszył tę kwestję projektując założenie na Rusi Towarzystwa wzajemnej pomocy, dla nieosiadłej szlachty na Ukrainie; przeczytałem jego projekt z uwagą a znając historyczną przeszłość dawnej drobnej szlachty polskiej na Rusi, a dzisiejszych jednodworców, znając ich przejęcia i stosunki socyalne, znając ich nieszczęśliwy byt dzisiejszy, ktorému dobrze mógłbym się przyrzec podczas kiloletniego pobytu mego na Rusi, nie mogąc się kilkoletnio o tym projekcie, jak tylko, że go litość i życzliwość dla kraju podtykowała. Czemuż nie wcześniej niecety! bo dziś to może mrzonka lub litość spóźniona.

Ponieważ dla wielu ziemków moich z Galicji i Wielkopolski nie tylko nazwa stanu tego, ale przejęcia i dzisiejszy byt jest prawie zupełnie obcym pracą ma poprzedzić krótkim historycznym pojęniącym stan ten poglądem.

Po ostatnim podziale kraju, w prowincjach zwanych Podolem, Wołyniem i Ukrainą, które w późniejszej czasie przypadły pod zarząd jednego generała gubernatora i rezydencyi w Kijowie, w prowincjach tych znajdowało się około 90 — 100,000 rodzin szlachty drobnej polskiej, czysto polskiego elementu w 3/4 katolików w 1/4 unitów.

Stosunki tamczasnej drobnej szlachty do takichże w Wielkopolsce lub Litwie były zupełnie nie podobne. U nas bowiem drobny szlachcic zwie się lindowym, co znaczy że ma lindę czyli kawałek większy lub mniejszy własnego gruntu i jest nie zależnym, tam tenże szlachcic był czynszowym, to jest własnej ziemi nie miał a siedział na pańskiej i czynsz z niej płacił.

Rozpatrzmy się w nazwiskach tych rodzin nie rzadko znalazłem imiona: Tarłów, Koniecpolskich, Kazanowskich, Chmieleckich, Zborowskich i innych, że zmian herbowych lub z małemi bardzo, zatem jedni są czystymi potomkami tych wielkich imion, drudzy adoptowani rycerze przez hetmanów (ex harta belli) i w nagrodę usług krajowych na pańskiejszej ziemi rządzeni za lekka opłata.

Rozmnożone chłopstwo zasiewało wraz z drobną szlachą całe lany, dwór miał bardzo mało roli.

Trzeba było radzić; zatem powyznaczano chłopom stałe cząstki ziemi, a drobną szlachcie zupełnie odebrano ziemię, pozostawiano im ich własną chatę i ogródek maleńki przy niej i z tego jeszcze kaszano płacć czynsz.

Nastąpiła w najrozleglejszym znaczeniu pańszczyzna, a przewidując owe czynsze, starano się ile możności włóczęgom uszczuplać ziemi.

Wyrok ukazał zatamował w części to dążenie, za wytem chłopów rząd się ujął, za drobną szlachą nikt.

Kilkanaście lat temu, wyszło rozporządzenie generała gubernatora Bibikowa, gubernij Kijowskiej, Wołyńskiej i Podolskiej, ustanawiające kancelaryj legitymowania się w Kijowie z przepisami, ktorých żadną miarą drobną szlachcie spełnić nie mógł, zatem utworzono z nich tak zwanych jednodworców, czyli posiadaczy jednej chaty bez poddańskich dusz; i zarazem opodatkowano ich jako wolnych tak prawie jak wolnych kupców. Stan taki jest bardzo zbliżony do stanu kmieci naszych w Królestwie i Wielkopolsce.

Tak więc upadło zupełnie polityczne znaczenie tego biednego stanu. Dawniej z prerogatywą szlachectwa choć w wojsku miał dostęgi i batów niebrał, z postanowieniem tem i to upadło. Pozostał zatem jednodworcom wybrać jedną drogę z dwóch, albo też co im wskazywał panowie, to jest: robić jak chłop z zwykłą zapłatą, czyli szarować buraki po 20 groszy na dzień, żąć po 40 groszy od kopy kretkowanej itp., czyli w delikatny sposób spoddaczać się, albo: kraść, rozbijać, pić i nie nie robić.

I na jedną i na drugą rzucili się jednodworcy drogi. Jedni przychodzili do panów na robotę za lichą płacą i prosili: panie, weź nas jną choć w poddań-

1) Patrz Girault de Prangey. Essai sur l'architecture des Arabes et des mores en Espagne. Paris 1841 tab. 3 fig. 4.

2) Grabowski — Ukraina str. 111. — Pańli Żegota — Staroż. Galic. str. 6.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy

Table with columns for location (Kraków, Wiedeń, Warszawa, Wrocław, Paryż, Londyn), instrument type (banknotes, bonds, etc.), and price. Includes sub-sections for 'Wiedeń 24 Czerwca' and 'Wiedeń 23 Czerwca'.

HOTEL SASKI. Kwatera hr. Zamoycki z fam. Władysław hr. Ostrowski z fam. Kluczyński...

Wycieczki: Franc. hr. Zubiński wł. dobr z żoną do Kamierzy Wielkiej. Józef Majzel ob. do Królestwa...

HOTEL ROSYJSKI. Straż Ignacy maszynista z Pesztu Zubielski Teodor wł. dobr ze Lwowa...

Wycieczki: Żółkiewska Michałina wł. dobr do Wrocławia hr. Racińkowski Kazim. wł. dobr do Karlsbada...

WINCENY WERYCHA DAROWSKI. b. Senator i p. p. w. Krakowa, b. Prezes Towarzystwa rolniczego, kawaler krzyża wojakowego polskiego...

„GAZETA ROLNICZA.” Gazeta Rolnicza Warszawska, otrzymawszy debiet pocztowy w Austrii, wychodzić będzie i nadal w kwartale...

Poszukuje się bardzo zdolnego Gorzelanego. Bliższa wiadomość w Administracji „Czasu” (799-7-5)

Bardzo interesująca nowość! Fotograficzny przyrząd kieszonkowy do robienia ognia. jako Teleskop.

Przyrząd do robienia ognia rewolwerowy (z lontem) 600 ogni! Zgrabnie i delikatnie zrobiony, jest przyrząd ten bez zapróżnienia najpraktyczniejszym, co tylko w tym względzie istnieje...

OBWIESZCZENIE.

Jak już „Gazeta Wiedeńska“ z dnia 4 Kwietnia r. do powszechnej wiadomości podała, raczył Jego ek. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z Weneccy pod dniem 24 Marca 1862 r. najfajskawiej rozporządzić, ażeby cały dochód następnej SIÓDMEJ Loteryi rządowej dla celów powszechnej użyteczności i dobroczynności

na dobro tych nieszczęśliwych obroconym był, którzy tegoroczną powodzią Dunaju, Elby, Wisty i rzek podobnych w różnych krajach Państwa dotknięci zostali, i aby na to już teraz summa stu tysięcy złotych reńskich wysokim ek. Ministerstwu Stanu i k. węgierskiej Kancelaryi nadwornej do dyspozycji zaliczoną była.

C. k. Dyrekcya dochodów loteryjnych, mając sobie polecone przeprowadzenie niniejszej loteryi, przedsięwzięła natychmiast prace przygotowawcze ku temu potrzebne, po których uskutecznieniu ogłosi plan gry wraz z nader korzystnymi dla uczestników warunkami gry tej wielkiej loteryi pieniężnej, która obejmować będzie 4,534 wygranych, a to:

1 na 80,000, 1 na 30,000, 1 na 20,000, 1 na 10,000, 2 na 5,000, 3 na 4,000, 4 na 3,000, 5 na 2,000, 16 na 1,000, 50 na 500 złotych reńskich etc. w ogólnej summie

300,000 złotych wal. austr., a której jedyne ciągnięcie, w którym wszystkie losy o wszystkie grają wygrane, nieodmiennie i nieodwołalnie nastąpi na dniu 20 Grudnia 1862 r.

Przychylna wziętość, jakiego każdego jeszcze raz doznawały loterye dla celów powszechnej użyteczności i dobroczynności, przez Jego ek. Apostolską Mość w ojcowiskiej pieczołowitości zarządzone, wielce pomyślne skutki, jakie przez nie osiągnięte zostały, objętość i ogrom nędzy, jakiej ma być zaradczem, nareszcie ważne korzyści, jakie plan gry uczestnikom następcą, każą ek. Dyrekcji dochodów loteryjnych niepłonną rościć nadzieję, że także i niniejsze siódme dobroczynne przedsiębiorstwo znajdzie powszechny i w płony obfity udział, i że jak najchętniej najmniejszemu zamiarowi Jego ek. Apostolskiej Mości odpowiadaniem będzie w przyłożeniu się do wsparcia onych wielu nieszczęśliwych w różnych krajach powodzią dotkniętych, których nędza i ucisk nie mogły być ulżone ani z funduszy rządowych ani gminnych, ani nawet przez liczne zapomogi, których szlachetni dobroczyńcy ludzkości chętnie udzielali.

Sprzedaż losów po cenie 3 złr. wal. austr., będzie osobnym plakatem obwieszoną i równocześnie rozpoczętą.

Od c. k. Dyrekcji dochodów loteryjnych. Wydział loteryi rządowej dla celów powszechnej użyteczności i dobroczynności.

Wiedeń dnia 26 Maja 1862 r. Fryderyk Schrank, c. k. radca rządowy i przełożony Dyrekcji loteryi.

Pokój duży frontowy jest do wynajęcia od 1go Lipca r. b. przy ulicy Szczepańskiej pod L. 237/370 gdzie sklep p. Muchitscha na II. piętrze. — Bliższa wiadomość tamże. (22-5-)

KAROL HERRMANN W KRAKOWIE, poleca szanownej Publiczności w partyach większych lub pojedynczych butelkach, WÓDKI GDAŃSKIE: Dubelt Anyżówkę, Goldwasser, Kminkową, Pomarańczową białą, Roztopczyn, Wein Anyżówkę, Goldwasser, Kminkową, Różową, Waniliową.

Urządnik gospodarczy teoretycznie i praktycznie wykształcony, rodem Ślązak, bezenny i uwolniony od służby wojskowej, który przez kilkanaście lat bez przerwy w znaczących dobrach na Śląsku w obowiązku zostawał i nauki w agron. oicznej akademii w Eidenie w Pomeranii pobierał, poszukuje miejsca jako radca znaczących dóbr. — Polecenia godne świadectwa, tak z pełnionych dotychczas obowiązków jak i z Akademii, poręczają za jego zdolności i wierne pełnienie powierzonych obowiązków. Odpis tychże świadectw można przejrzeć u p. Juliana Eisenbacha w Resenswie, który również podjął się na zapytania bliższych wiadomości udzielić. (6-9 5-6)

NAUCZYCIEL, Kawaler w średnim wieku, (764-3) znany z gruntownego udzielenia nauk języków polskiego, niemieckiego i francuskiego, oraz zasad myślni na fortepianie, niemniej nauk Geografii, Historii, Rachunków i Kaligrafii, poszukuje miejsca od wakacji na w. — Bliższa wiadomość do Sgo Lipca r. b. pod adresem: M. W. przez Tarnów w Dąbrowie; po 3m Lipca zaś, pod tąż adresem, N. L. 127 w Tarnopolu.

Urządnik gospodarczy (777-3) Magister chirurgii, ulica Floryńska L. 333

Dwaj Teolodzy, Polacy, żyjący w wakacji, t. j. na Sierpień i Wrzesień dostad się za Nauzycciel do domów obywatelskich, uważając nie tak za nagrodę, jak na politykę. — Bliższa wiadomość pod adresem: M. W. w Seminarjum Olomunieckim (Olmitz). (833-2-3)

Zakład krajowy wyrobu machin i narzędzi rolniczo-gospodarskich Braci Kwasyńskich we Lwowie zawiadamia, że posiada gotowe mlocarnie piętrowe z grabiami i waliami, tudzież bezpieczne większe i mniejsze, mlynki Polskie do czyszczenia wszelkich gatunków zboża z groszku, stokłosa, ziół i poślada, także sieczkarnie rozmaitej wielkości

Wszelkie zamówienia przyjmują się w każdym czasie przez listy frankowane. Na żądanie pp. zamawiających, Zakład zajmuje się odesłaniem zakupionych przedmiotów na miejsce wskazane. Zakład powyższy znajduje się na przedmieściu Żółkiewskim obok kościoła św. Marcina we Lwowie, pod licz. 229 3/4. (738-3-6)

Ogłoszenie licytacji. [Nr. 9999] Magistrat król. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnej wiadomości, iż celem wypuszczenia w dzierżawę dwóch sklepów świeżo urządzonych w ratuszu Kazimierskim, na czas od 1 Lipca 1862, do 30 Czerwca 1865, odbędzie się w dniu 30 Czerwca 1862, w gmachu Magistratu, w biurze II. Departamentu, o godzinie 10 przed południem publiczna licytacja.

Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie złr. 120 w. a. rocznego czynszu z każdego sklepu z osobna. Wadyum wynosi 30 złr. w. a. — Deklaracje pisemne będą aż do rozpoczęcia licytacji głośnej przyjmowane, w biurze II. Departamentu Magistratu. Kraków dnia 16 Czerwca 1862. (974-3)

Giągnięcie dnia 1 Lipca 1862. C. k. austriackie Losy Kolejne. Trafne złr. 250,000 — 200,000 — 150,000 — 40,000 — 30,000 — 20,000 — 15,000 — 10,000 — 5,000 — 4,000 — 3,000 — 2,000 — 1,000 itd.

SPÓSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE. Tabela z kolumnami: Data, Wys. bar. w lin. par. przez 0 Reaum., Stan ciepl. podług Reaumura, wilgotn. powietrza względna, Kierunek i natężenie wiatru, STAN NIEBA, Zjawiska napowietrzne, Zmiana ciepła w ciągu dnia.

Przyjechali od 24 do 25 Czerwca 1862. HOTEL POLLERA. Follis-kapłan Hohenlohe, Rudolf Koisch inżynier z Prus. Antoni Scholze inżyn. z Stuhlweissenburgu. Katarzyna Kirian wł. dobr z Modawii. Józef N. wotny z córka Teresa Imler, Julia Kobacka, Alojzy Wiardocki, Franciszek Korytowicz z fam. ob. z Galicyi.

W Drukarni „CZASU.”

Rządca Drukarni, Antoni Rother.